

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petirvine vrste 6 kr. če se ostanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

Opravništvo, na katero naise blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. i. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Delniško društvo „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Vsem delničarjem (tudi tistim, kateri še ničesa niso vplačali na podpisane svoje delnice) razposlale so se te dni legitimacije za ustanovljajoči občni zbor dne 14. t. m.

Kdor legitimacije nij prejel, naj blagovoli naznaniti to osnovalnemu odboru; ako kateri delničar nij še dobil društvenih pravil, oglasi naj se tudi zanje pri podpisanem odboru.

Osnovni odbor delniškega društva „Narodna tiskarna.“

V Ljubljani, 8. dan septembra 1872.

Dr. Vošnjak,
tajnik.

Dnevni red

shoda akcijonarjev „Narodne tiskarne“ 14. t. m. je:

- 1) Poročilo o delovanju osnovalnega odbora.
- 2) Volitev dveh delničarjev, da podpišeta zapisnik občnega zbora, in skrutinatorjev.
- 3) Volitev upravnega odbora 15 udov na tri leta.
- 4) Volitev pregledovalnega odseka 5 udov na eno leto.

Dnevni red shoda na Vrbi 15. sept. t. l. ob 11h dopoldne je:

- 1) Slavnostni govor dr. J. Razlaga.
- 2) Odkritje spomenične ploše na Preširnovi rojstveni hiši.
- 3) „Na Preširnovem domu“, slavospev, spisal J. Stritar, zložil dr. B. Ipavec za zbor, četverspev, tenor- in bariton-solo;
- 4) „Strunam“, besede Fr. Preširna, napev Dav. Jenka;
- 5) „Soldaška“, besede Fr. Preširna, napev dr. B. Ipavca; (poje pevski zbor ljubljanske čitalnice; gg. J. Meden in J. Nollista blagovoljno prevzela tenor- in bariton-solo v slavospevu.)
- 6) Končni govor g. prof. J. Zupana.

Shod treh cesarjev.

V Berlin zdaj svet obrača oči, kjer so se sešli na Bismarkovo vabilo trije cesarji, v Evropi zdaj „najmogočnejši“. Tega shoda se veseli pri nas v Avstriji samo mala četa onih prusijanov, ki želé kakor brž bi se dalo, prikopčati polovico Avstrije k Prusiji. In veseli se je še berlinski postopač, ki ima gradiva za samopašno poželjivost gledati visoke gospode in njih sijajna spremstva. Tem se pridruži k večjemu še ona nova generacija nemškega naroda, kateri je zadnja vojska vzela vso čut za svobodo narodov in katera v tem nahaja vse zadovoljstvo, da je baš nemški Berlin in nemški „junaški sivec“ ono osrednje solnce, h kateremu druga iz soseščine hodijo na poklone.

Ves drugi svet pak, namreč: Anglija, Francoska, ruski narod, ogromna večina avstrijskih narodov in avstrijskega prebivalstva — vsa ta večina nema nobenega veselja nad temi pohodi, poljubi, objetjami in objedjami, zdravicami in macchiavellističnimi lažmi, katere je Bismark uredil.

Vendar se v Berlin ne gleda tolikanj z nevoljo na diplomate, kakor z malomarnostjo. Občuna je namreč v poslednje imenovanih evropskih državah in krogih misel, da je po eni strani to, kar „se sklepa“, samo ob sebi umljivo, po drugi strani pak naganja Prusijo sila in potreba, da išče garancij miru, katerega misli za zdaj s pomočjo dveh sosednih držav utrditi in si zagotoviti.

Prijateljstvo med Prusijo in Rusko je samo ob sebi umljivo, dokler — pa samo dokler car Aleksander živi. Njegove simpatije za vse, kar je nemško, so znane, pokazal jih je ob vsaki priliki, če prav je v tej reči v nasprotju s svojim narodom in njegovimi voditelji. Ako je ruski car pri berlinskem obedu napil na „slavo pruske armade“, to nikakor ne omeče vsemu svetu vcepljeno prepričanje, da bode enkrat ta slavna pruska vojska marširala na rusko, da se torej utegne napitnica naslednjega ruskega carja vse drugače glasiti.

Glede Avstrije ne vemo samo mi, ne povedo samo naši pruski agitatorji, temuč tudi našim (vsaj nekaterim) višjim krogom mora znano biti, da Bismarkovci polovico nje smatrajo kot gruško, ki jim bode v krilo pala.

Ali Nemčija ne more takoj v Rusijo marširati po baltiške Nemce, ravno tako ne more precej začeti avstrijsko-nemške zrele gruške s starega habsburškega debla tresti. Ima doma posla dovolj. Rane zadnje vojske se imajo zaceliti, francoske kraje v Elzasu in Lotaringiji, mora nemški želodec še le prebavati, vojna pijanost v Nemčiji dela prostor neprijetni treznosti, južni Nemei so strznavši se začeli otresati pikelhavbo, katero jim je Bismark hitro na glavo potisnil, ko so bili zmage pijani pred Parizom; katoličanstvo, v katero je Bismark dregnil, se pokazuje na Nemškem kot precej nevaren osir, proti kojemu se je treba otepati, — in poleg vsega tega se je s tal vzdignila nova Francoska, ki srdito roko do neba dviga s sveto prisego, maščevati nad brezmerno poželjivimi Nemei nesrečo svoje zemlje. Vse to so hude nezgode, ki morda celo kažejo, da je višek nemške slave že prekoračen, in da odslej pojde zopet navzdol. Da bi ta padaj-navzdol zadržal, med tem pa skušal one nezgode v Nemčiji sami popraviti in potem še le višje plezati — ukrenil je Bismark Rusijo in Avstrijo pridobiti z lepo.

Po vsem tem smemo vendar sklepati, da shod cesarjev in sklepi njihovih diplomatov nemajo večje nego dnevne vrednosti. Vsem je treba miru. Nemčija ima svoje notranje posle in svoj strah pred Francosko. Rusija nema še dozidanih železnic, katere so tako potrebne za hitro koncentriranje vojske, ki v Rusiji tudi še nij na istem stanju kakor je treba, da more stopiti Evropi nasproti. Avstrija je od znotraj ustavno in mednarodno razbita in negotova. Vse države bi rade te notranje nedostatke popravile. Potem je „prijateljstvo“ samo ob sebi razumno, ali srčno prijateljstvo to nij, če se prav vladarji medsebojno zdravljajo.

Listek.

Privina in Kocelj, kneza panonskih Slovanov.

(Češki spisal Havelka, poslovenil prof. Karel Glaser.)
(Dalje in konec.)

Zdaj pridejo h koncu leta 869 poslanci iz panonske kneževine v imenu Koceljevem papeža prosit, naj bi Metodu v Panoniji duhovno oblast podelil. Tadašnjji papež Hadrijan II. je vslišal prošnjo in že v začetku leta 870 je nastopil sv. Metod pot od papeža sprejemši list, v katerem se poprejšnjemu zahtevanju Rostislavovemu in Svatopolkovemu in Privinovi prošnji ob enem ustreza. Ta list potrjuje, da Metod pravo vero uči, in dovoljuje slovansko liturgijo s tem dodatkom, da se pri maši epistola in evangelij poprej latinski, potem stoprv pa slovanski čita.

Sv. Metod pa takrat nij šel v Panonijo, nego se je hotel najprej v Moravo vrniti, kjer še delo nij bilo celo dokončano in stoprv kasneje je hotel celo skrb na Panonijo obrniti. Nepričakovani dogodki so pa njegov namen zmenili. Na Moravskem se je začel krvav boj z Nemei in ker orožje nij določilo, je po Svatopolkovem izdajalstvu Rostislavov sedež bil uničen. Nemška vojska je udrla

v Moravo in se polastila vseh gradov in mest in Svatopolk je kot nemški vazal na sedež ugonobljene vlasti sedel.

Ti dogodki, ki so dali povod novim ubojem, so sv. Metoda napotili, da nij šel na Moravsko. Svatopolk je bil to dobo tako odvisen od Nemecev, da bi tudi pri najboljši volji Metoda ne bil mogel vzdržati proti napadom nemških duhovnikov; tudi je bila panonska kneževina takrat samostojniša kot Moravsko, v Panoniji je mogel Metod vspesno delovati. Došedši do Mosaburka je bil od Kocelja sprejet z veliko častjo in je začel nemudoma seme Kristove vere razsejavati.

Kocelj pa se je hitro prepričal, da solnograško duhovenstvo nikakor neče, da bi tuj knez na njegova prava segal. Metod je bil takrat samo poglavar cerkveni in če je hotel brez zadržkov na cerkvenem polju delovati je moral dovoljenja prositi solnograškega nadškofa in tudi v tem slučaju bi moral slovansko liturgije, čeravno po papežu odobreno — popustiti in se vsem ubijačem solnograškega duhovenstva podvreči. Vrh tega je korist solnograškega nadškofa tudi bila korist nemškega kralja. To je prisililo Kocelja, se na papeževo stran obrniti in od njegove oblasti za se varstvo in samostalnost pridobiti.

Poslal je tedaj Kocelj Metoda v Rim in prosil papeža Hadrijana, da bi Metoda za biskupa posvetil in ono škofovsko stolico za-nj vnovič ustanovil, ki je bila za časa sv. Andronika v Sremu za duhovno upravo v Panoniji. Tako se je najlože ubranil solnograških napadov, ne razdiraje obstoječega prava, nego starše pravo — samostalno škofovstvo panonsko — oživljaje; tako se tudi nij bilo bati Kocelju nemilosti nemškega kralja. V drugih razmerah bi morda papež tej prošnji ne bil ustregel; takrat pa je papež sam želel, da bi na kakov način oslabil rastočo moč solnograškega nadškofa, kateri se celo papeževi stolici marsikaterokrat nij hotel podvreči. Tudi se je morda papež bal, da ne bi Kocelj v Rimu neusliščan izhodni cerkvi pridružil, kakor je to dobo njegov sosed bulgarski knez Bogoris storil. Zarad tega je papež nemudoma Metoda škofa panonskega posvetil. Vrnivši se je Metod leta 871. začel delovati kot najvišji pastir panonski. Gotovo mu nij bilo mesto določeno, tudi že zarad tega ne, ker je zraven postal nadškof moravski. Prva leta svojega škofovanja je Metod gotovo največ se bavil v Mosaburku.

Po tej določbi je bila moč solnograškega nadškofa v Panoniji naglasoma uničena. Metod je

Čez malo časa bodo kljubu temu shodu stvari take, kakor bi bile brez njega. V Avstriji bodo gnjile one zveze, ki denes vežejo njeno nenaravno organizacijo. Mir in čas bode ukrepil njene naravne faktorje, a razrušil umetne. V Rusiji bo rastele narodni slovanski duh. V Nemčiji bo treznost večja in zbudil se bode stari duh resničnosti, svobodoljubja in pravičnosti do drugih narodov. In če prav nadvladuje tudi na kasneje v Nemškem demon poželjivosti po tujih zemljah, — od severa, juga in zapada bodo prišli med tem časom utvrdeni in vstali bojevniki narodne svobode, in Bismarkizem bode osodo doživel, kakoršna je zadela nekdanji tudi velik Napoleonizem.

Zato smo lahko popolnem mirni, samo da delamo in v zaupanju verujemo, da dela zgodovina z nami za našo bodočnost.

Dopisi.

Iz Gorice, 10. sept. [Izv. dop.] Tabor v Renčah je prepovedan. Evo! klasično prepoved našega okrajnega paše od besede do besede: „Predsedništvu družbe Soča v Gorici: Reševaje vlogo 26. pr. m. s katero se za dovoljenje prosi, da se zamore Tabor v Renčah imeti, naznanjam predsedništvu, da prepovedam imetje omenjenega Tabora v Renčah na podlagi §. 6. postavbe pravic za zberališča, — gledé de točke I in III programa in scer: Zahtevanje da se napravi ena kronovina Slovenija, in narodne postave, namerjajo premembe ustavne obstojnosti dežel v izključivnem pridu enega naroda, in da zamore njih razlaganje v ljudskemu zbirališču pod prostim nebom napraviti razdražbe in sovraštvu med narodi v deželi nahajajočimi, v taki meri, da bi v tagnilo škodo terpeti javno blagostanje in javna varčnost.“

C. k. okrajno glavarstvo v Gorici, dne 8. septembra 1872. — C. k. namestn. svet. I R. Rechbach l. r.“

Tedaj imetje renškega taborja je prepovedano, da ne bi škode trpelo javno blagostanje in javna varčnost! Kjer je veliko imetja (premoženja), tam je blagostanje, in da se blagostanje ohrani, treba varčnosti (šparovnosti v „ferdirbani šprahi“). Kdor ne razume, kaj so taborji, si prav lahko v tem zmislu tolmači glavarstveni dekret. Tabor, poreče, to mora biti kak bogat zavod, ali kaj enacega, kjer se nabira veliko javnega imetja, pospešujočega javno blagostanje in da se to ohrani in množi, treba skrbeti za javno varčnost. Srečni okraj, bo po takem tolmačenju sklenil, kateri imaš tako modro, tako previdno in skrbno glavarstvo! A če razjasnemo takemu nevednežu, da tabor nema nobenega imetja, ampak da je velik ljudski shod pod milim nebom, prijel se bo za glavo in se ne bo mogel prečuditi, kako

je moglo c. k. glavarstvo tako bedarijo skupaj znesti v svojo prepoved. Ako pa naše c. kr. okr. glavarstvo v čisto slovenskem okraju slovenskemu polit. društvu za brambo narodnih pravic v tako eminentno slovensko - narodni zadevi tak odlok pošilja, mislite si potem, kaj morejo dobiti slovenske stranke in županstva, kadar so sploh še tako srečne, da se jim v njihovem jeziku povelja dajo in odgovarja!

Morda pa hoče gosp. glavar s takimi odloki dokazati, da slovenski jezik nij sposoben za uradovanje? Če to namerava, moramo mu reči, da se je prepozno lotil, kajti njegov prednik v Gorici (kateri je bil tujec) in njegova tovariša v Tominu in v Sežani so že jasno dokazali, da se dá v našem jeziku kaj lepo in gladko uradovati — treba samo znati, ali vsaj za sposobno osebje skrbeti.

Druga misel, katera se nam uriva, je ta, da gosp. glavar ne spoštuje našega jezika, ne spoštuje narodnosti, med katero je postavljen in mrzi društvo, kateremu je odmenil zgorej navedeni dekret; kajti sicer bi si vsaj toliko prizadel, da bi mu poslal nevšečno prepoved v dostojni obliki in ne tako polno napak in bedarij. To je gotovo vedel, da se takih odlokov vselej polastuje javna kritika; v tem primerljaji so pa razlogi, s katerimi se mu je od zgorej pomenilo motivirati prepoved, še tako šepasti, da jih kritika niti ne more oprostiti ostrih svojih ugovorov. Vedeti tedaj, da se bo prepoved javno razpravljala in pri vsem tem ne paziti, da se jej da dostojna oblika, da se objavi v pravilnem jeziku, ali vsaj brez toliko smešnih dvoumnosti, kolikor jih obsega glavarstveni odlok, je pač neodpušljiva nemarnost in znači gosp. glavarja kot zagriznenega zaničevalca slovenskega naroda ali pa — kot lenuha, za kakoršnega se nam je že od ene in druge strani popisal.

Vsakako bo glavarstvena prepoved društvu „Soča“ zdaten dokaz, kadar bo v prihodnjem povzdigvala glas zoper posamezne javne urade na Goriškem in v prvi vrsti zoper okrajno glavarstvo v Gorici, katero nij imelo menda še nikdar tako nemarnega glavarja in sploh revnega osebja, kakor zdaj.

Politični razgled.

V prihodnjih delegacijah bode vojni minister predložil svoj vojni proračun za leto 1872. On zahteva za vojsko nič menj kot 97,205,072 gld. in sicer 86,000,000 gld. redne potrebe in 11,205,072 gld. izredne. Gotovo, strahovita svota. In poleg tega se „N. Fr. P.“ sme veseliti, da, med tem ko je v Berlinu pruski in ruski vojni minister zastopan, — avstrijskega nij, kar

bi toliko hotelo reči, kakor da smo že tako v ozkem prijateljstvu, da nam ne treba skrbeti, kjer Prusi skrbé. In poleg tega je smel prusk tist „Köln. Ztg.“ avstrijski amadi nasvetovati, naj s prusko skupaj eksercira in manevrira ker je itak s Prusijo v zvezi! — Res, za tako vladano Avstrijo, kakor zdaj na krmilu stoječa prusofilna stranka želi, bi ne smel pravi Avstrijec ni krajcarja dovoliti, ker kaj treba armade ako se država sama svojemu smrtnemu sovražniku izroča?

Češki „Pokrok“ prinaša dopis iz Insbruka, pisan menda od enega tistih tirolskih federalističnih poslancev, ki v dunajskem rajhsratu sede, ne da bi se dali ven spraviti. Ta dopisnik zagovarja sebe in svoje tirolske tovariše s tem, da pravi: „dokler tirolski deželni zbor kot mandatar ne sklene izstopa iz državnega zbora, tako dolgo moramo v njem ostati.“ — Kakor znano imajo enake argumnte tudi naši slovenski rajhsratovci. „Pokrok“, organ čeških poslancev, izreka, da se s to mislijo ne strinja, ker so tudi češki poslanci iz rajhsrata že izostali brez sklepa deželnega zbora. Isto tako sodi tudi „Vaterland.“ Želeti bi bilo, da Tirolci v svojem prihodnjem deželnem zboru vendar enkrat tudi sklenejo (če misle da to treba) ne iti več v državni zbor. Potem menda bo vendar tudi čez naše velike može in državnozborne govornike prišel slovanski duh Čekov!

Kot popolnem zanesljivo se poroča federalističnim dunajskim listom, da kasovsko sodnijsko preiskavo proti Skrejšovskemu vodi general in namestnik Koller. Ko je ta one dni v svojej lastnosti kot zapovedujoči general na Češkem v Budjeovicah bil, došli so tje predsednik praške deželne sodnije Jankovsky, državni pravdnik praški Rapp in preiskovalni sodnik Richter, da se posvetujejo, kako dalje postopati v pravdi proti sovražnemu nasprotniku sedanje vlade. Drugi dan je bilo v Pragi več mož zaradi stvari Skrejšovskega zapitih in kljubu temu je Koller od predsedijalnega tajnika praškega c. kr. namestništva glasovitega Rotky-a dobil v Budjeovice novost, da storjeno zapetje nekaterih mož „nij doseglo zaželenega vspeha.“ — Ako so ta poročila resnična, potem je jasno, da je v Avstriji neodvisnost sodnikov čisto prazna fraza, da so v avstrijskem pravosodstvu politične strasti merodajne, da politična (izrečno ustavoverna stranki prijazna) oblast vodi delovanje pravosodja. Vsakega pravcoljuba mora to v sree boleti, ako bi taki dogodki tudi ne bili znak prepererelega državnega poslopja.

Iz Berlina dopisniki drugega zanesljivega ne poročajo kakor to, kako višji godejo in paradržajo in ljudstvo zijá. Vse drugo so ugibanja. — „N. Fr. Pr.“ ve več povedati to, da konferencij diplomatov dozdej še nij bilo, temuž razgovarjali

vestno skrbel, da se je v slovanskih naselbinah slovanska liturgija vpeljala in se v jeziku narodov beseda božja razlagala. Mnogo duhovnov neznajočih slovanske besede je moralo panonsko kneževino zapustiti med njimi tudi protopop Richbald, kateri je izgubivši zaupanje med Panonci šel v Solnograd in teško zaobračaja čakal.

Tako pa je raslo število trmoglavih nasprotnikov Metodovih vsak dan in ti so v kratkem blagodarno delovanje zadrževali. Sv. Metod je obrnil svojo pozornost tudi na vzhodne pokrajine štirške in korutanske, ki so pripadale Panoniji.

To so pričakovali njegovi maščevanja željni nasprotniki, da bi ga obdolžili, da je pre kot škof panonski svoj delokrog prekoračil. Leta 871 je bil sv. Metod zaradi tega poklican pred sinodo — brez dvombe — solnograško in čez dve leti v ječi zadržan. Leta 874 je — morda zbog potožeb Koceljevih — papež škofa Pavla Ankonskega na Nemško poslal, da bi Metoda spon rešil. Še le takrat, ko je papež Janez VIII. bavarske škofe, najhujše sovražnike Metodove preklel, je bil Metod izpuščen in se je vrnil leta 874 na jesen v Koceljevo kneževino.

Osoda pa mu nij pripustila, da bi bil tam dolgo deloval; nemški škofje namreč v obreko-

vani nijso jenjali in so Kocelju sitnosti od nemškega kralja nakopičevali. To je čutil sv. Metod sam in se je podal morda leta 875 na Moravsko, ki je po Forchheimskem leta 874. sklenenem miru popolnoma od Nemcev neodvisna bila. Z odhodom Metodovem jenjajo vsa sporočila o Kocelji in njegovi vlasti. Bržkone je pomagal Kocelj Ludoviku Nemškemu in njegovemu sinu Karlmanu v bojih proti Svatopolku. Da mu je veliko mar za to bilo, da se mir in prijateljstvo z Nemci ohrani, se iz tega razvidi, ker se je tako malo brigal za to, da bi Metoda rešil iz rok nemških škofov; to namreč nij zagotovljeno, da bi bil papeža pri tej priložnosti pomoči poklical.

Po Metodovem odhodu so se v Panoniji zopet stare napake vrnole in naroden razpor in vladoželnost sta pogubila nagloma seme, ki je začelo poganjati kal.

Sv. Metod je z bistrim pogledom našel pot, po katerem bi se Panonija veselej bodočnosti bližala bila; a Kocelj je bil preslab, da bi bil v trajno po tej poti hodil. Ta zaobračaj je določil o osodi njegove kneževine.

O poslednjih letih Koceljevega kneževanja ničesar ne čitamo v virih, da, še celo tega ne vemo kje je umrl. List, ki ga je papež Janez VIII.

Kocelju poslal, nam samo toliko pové, da je še leta 877 živel; tudi o daljši osodi Panonije nam nič nij znano.

Kocelj brez dvombe nij zapustil nobenega sina in tako je kralj nemški kneževino zopet s kraljestvom združil.

Pozneje o najslavniši dobi Svatopolkovi je Panonija bila del velikomoravske države. Pa samo malo let. Pozneje so jo posedli Madjari in slovanski jezik v teh pokrajinah uničili, zadnji ostanek nekdanje slovanske panonske države.

Dostavek k članku, razglašenemu v članku št. 90 „Slov. Naroda.“

Imaje namen, razven drugih del o slovenskih dijalektih, izdati tudi polni slovar vseh med slovenskim ljudstvom živečih besed, ki nijso znane v spisovnej slovenščini. uljudno prosim vse omikance, kateri imajo priliko opazovati ljudstvo na deželi, da bi skerbno zapisovali vse posebne besede ter je prišiljali za mene v Goriško čitalnico. Pod kategorijo besed, katere bi se morale zaznati, spadajo vse tiste besede, ki jih nij v slovenskih (slovensko-nemških i. t. p.) slovarjih (Janežiča in Drobniča) ali pa ki se tam sicer nahajajo, pa le v drugem pomenu. Kakor pri prav-

so se Bismark, Andrašič in Gorčakov samo med soboj, pa so videli, da „enako mislijo“ o važnih političnih vprašanjih. Zanimivo, da Andrašič isto misli kar Gorčakov in narobe!

Ruske novine ne pišejo o shodu cesarjev tako kakor bi rade, — ker ne smejo. Da pa pokažejo, kako nedrago jim je dobrikanje njih carja s Prusi, pišejo mnogo o Francozih in o prijateljskih razmerah do njih. „Birž. Vjedom.“ pa ponavljajo svojo misel, da je ruska diplomacija samo za to v Berlinu, da kontrolira Bismarkovce, da ne bi ničesa proti Rusiji z Andrašičem ukrenili.

Razne stvari.

* (Volitve za Matičin odbor.) Ker je znano, da se občni zbor „Slovenske Matice“, ki po pravilih ima biti v poletnih mesecih, pa tekoče leto 26. septembra sklicati, smo v naslednjem listu po volji nekaterih Matičinih udov razglasili kandidate za Matičin odbor.* Izmed 40 matičnih odbornikov izstopajo vsako leto 10, in ker se je gosp. prof. Pajk sam odpovedal odborništvu, se letos 11 odbornikov voli. Nasvetovani kandidati niso le pošteni rodoljubi, vsi so bili in so še s svojim spretnim peresom delavni na duševnem polju, tedaj gotovo pred vsem poklicani, sedeti in svoj veljavni glas oddajati v odboru narodnega zavoda, kterege namen je, pospeševati slovensko literaturo. Zato z najboljšo vestjo živo priporočamo vsem društvom „Matice“, naj volijo v odbor nasvetovane možé.

* (Za potujoče k Preširnovi slavnosti) je Rudolfova železnica privolila iz Ljubljane v Lesce znižano vožnjo tako, da kdor plača 4. red se vozi v tretjem, kdor plača 3. red, se lahko vozi v 2.

* (Preširnova slavnost.) Iz Ljubljane se nam piše, da presv. knezoškof ljubljanski, J. Widmer, nij privolil posvečenja spomenične ploše pri Preširnovi slavnosti 15. sept. Tedaj izpada ta točka iz razglasenega programa.

* (Iz Goriškega) se nam piše, da pojdejo celo Tominci s svojimi pevci na Vrbo k Preširnovi svečanosti.

*) V dotično notico vrinila se je neka sicer nestvarna pomota. V nam poslanem pismu se glasi: „nasvetujemo mi podpisani za volitev v odbor „Slovenske Matice“ pri občnem zboru za leto 1872“

Uredn.

ljicah, pesmih i. t. d., je tudi pri besedah neobhodno potrebno natančno naznaniti kraj, v katerem se rabi dana beseda. —

Mimo besed je za gramatično karakteristiko posameznih dijalektov posebno važno — celo važnejše, poznati vse posebnosti v deklinaciji, konjugaciji in splošnje v spremembah, skladji (Wortbildung) in vzajemnih razmerah vseh besed slehernega dijalekta. Tedaj tudi v tem obziru obratam pazljivost vseh omikancev na ljudstvene dijalekte. Pri tem je še bolj, kakor pri samo leksikalnem materijalu (to je pri golih besedah), potrebno naznanjati vsakokrat kraj, kjer se opazuje neka posebnost. —

Spoštuje literaturno lastnost, ne bom tujega dela podaval za svoje ter pri vsaki besedi in pri vsaki gramatični posebnosti ne zanemarim omeniti, kdo me ž njo seznanil.

Slednjič obratam pazljivost na nekatere prav zanimive glase, ki se nahajajo v nekaterih slovenskih dijalektih. Tako na primer, v Bleški okolici žive 1) soglasnik, kateri Englezi izražajo z zvezo čerek **th** in ki se v novogrškem jeziku razvil iz starogrškega θ (**th**, theta). Za ta glas bi se namreč moglo porabiti grško θ (theta); 2) soglasnik, sredni med trdim poljsko-ruskim **k** in med čisto-ustnim **v** (**w**). — Gotovo je, da, kakor pri zapisavanju pravljic, pesmij i. t. p., tako tudi pri zapisovanju posamesnih besed in gramatičnih posebnostij se morajo izrazovati vsi glasi popolnoma zvesto, popolnoma natančno.

J. Baudouin de Courtenay,
docent petrogradske univerze.

* (Študentom visokih šol in abiturijentom.) Iz Kranja se nam piše: „Izvolite v „Slov. Narodu“ naznaniti, da se zberó slovenski študentje visokih šol 14. septembra v Kranji, da se potem skupno udeležé Preširnovi slavnosti. K shodu v Kranji so nam tudi abiturijenti dobro došli.“

* (Slovenske založnice v Mariboru) pravila so od e. k. namestnije potrjena in odlok dostavljen dotičnemu osnovalnemu odboru (v katerem so: dr. Radej, dr. Dominkuš, dr. Janko Srenee, prof. Pajk, notar Rapoc, posestnik Šuškovič, posestnik Divjak in dr.) — Da bi zdaj šlo le tudi z delovanjem naprej!

* („Marburger Zeitung“) in mariborski filisterium se jezé nad našo kratko notico o „jubelfestu“, ki je bil zadnje nedeljo tukaj. Posebno jih jezi, da smo razglasili, ka je telegram poslan pruskemu cesarju. Tajiti pa si na te odlično avstrijske lojalnosti ne upajo — ljudje ki so vselej polna usta ineli kadar je šlo Slovence kot državi nevarne očrnuti. Da se pa „M. Z.“ za advokata „religioznega“ petja in za umetnostno omiko slovenskega ljudstva potegne, je ravno tako smešno, kakor dopisi iz Maribora v dunajske liste, ki mrgole laži in perfidije. Tako je eden teh dopisnikov (v „Presse“) iznašel, da je tukajšni nemški advokat dr. Duhatsch s svojim koncipijentom vred protektor klerikalstva! Klerikalci se bodo gotovo za to protektorstvo lepo zahvalili.

* (Iz Kozjega) se nam 10. sept. piše: Nocojšno noč so tatje v tukajšno farno cerkev strel in monstranco z rešnim telesom vred, katera je 85 gl. stala, in srebrni kelih, kterege na 180 gl. cenijo, odnesli. Dozdaj se drugega ne pogreša. Vrlo lepi časi. Zločinec je pri stranskem oknu na kapeli sv. Antona skozi železno mrežo v cerkev zlezal, v tabernakel strel in z ukradenimi rečmi pri stranskih vratih kapele sv. Antona pobegnil. Tat, ki je skozi okno v cerkev zlezal, moral je biti tenkega telesa, ker bi drugači se ne bil mogel skozi gater zviti.

* (K sporočilu mariborske gimnazije) pristavljamo še to, da je vsled njegove statistične tabele v Mariboru na gimnaziji 151 Slovencev in 89 Nemcev. To se ve, da je Nemce direktor Gutscher štel, torej jih na škodo resnice in na škodo števila Slovencev še pomnožil. Poleg tega velja na mariborski gimnaziji pravilo, kolikor mogoče na drugih nemških gimnazijah, posebno od severa, faliranih, če ne izpodenih dijakov jemati, da so le nemški. Kljubu takemu štenju in kljubu taki zlorabi, vendar „nemški“ Maribor (v zadnjih dneh se je upilo, da je „deutsch, deutsch“) ima večino Slovencev v onem zavodu, iz kterege prirašča naša prihodnost. Še se nismo udali, in Maribor je že zdaj za 90 % bolj slovenski nego je Strasburg bil kedaj nemški — če je prav na meji nemštva in ga zdaj dominira četa kričačev in — uradnikov.

* (Magjarsko proganjanje Srbov.) V novosadski „Zastavi“ beremo: „Včeraj (7. sept.) popoldne je tukajšnji sodni stol g. dr. Lazo Kostić-a dal zapreti in to na zahteve peštanskega kriminalnega sôda. Uzrok je, kakor čujemo, govor njegov pri nazdravici na banketu v Belgradu. — Tega še nij bilo — piše dalje „Zast.“ — da zdravice govorjene v krogih, kamor nij javnegu pristopa, postajajo predmet kriminalnega preiskavanja. Nemece barem nobeden nij bil pred sodnijo stavljen zaradi govorov v Hanovru. Kakor se čuje, podtika se dr. Kostić-u „veleizdajstvo.“ — Drug dan je več novosadskih meščanov dalo in podpisalo poročstvo za dr. L. Kostić-a, da bi bil iz ječe izpuščen, dokler je preiskavanje. Ako se računa, da posledica takih zaporov bode zastrašenje srbskega naroda ali poedinih njegovih sinov, prevarili se bodo Magjari v računu; še ne poznajo srbskega značaja. Nečejo ni v tem Srbi slabši biti kot sami Magjari, znali bodo zapore in nevolje moško prenesti. . . „Nije svihuj dana poslednji, navijaju se oblaci i nad našim protivnicima. U času izkušnja svoga videt će, šta su učinili!“ Tako „Zastava.“

* (V Mohaču) na Ogerskem se je bila povodni nesreči velika ladija z velikim tovorom blaga v Donavo pogreznila. Z vsemi mašinami in pripravami je nij bilo mogoče iz blata, v katero je bila na dno vode pogreznila se, vzdigniti. Ali tam ostati nij smela, ker bi se bilo okolo nje in na nji toliko peska in blata nabralo, da bi bilo plovljenje s parobrodi težavno in bi se bil celo tok reke v tistem kraju spremenil. Zato so sklenili pod vodo razbiti jo z dinamitom. Inženirja Mihna in Časnek sta to delo prevzela. Poltretji cent dinamita (t. j. toliko razbijalne moči, kakor je ima 30 centov pulfra) so spustili v škatlicah v vodo do ladije. Te škatljice so bile v zvezi z vrvjo napolneno s smodniško pavoljo, ki je segala nad vodo. Ko se je ta zapalila, bežali so delavci proč. Čez 5 minut se je čul strašni grom pod vodo. Velikanski valovi so se 4 klaftre visoki vzpeli in daleč okolo se je voda burila. Kmalu so videli kosce ladije plavati nad vodo, ladija na dnu je bila popolno razbita.

Gospodarske stvari.

Pomnoževanje vinskega mošta po Petiot-u.

Od vseh strani se čuje letos splošna pritožba, da vsled hude zime in neugodnega vremena ob času cvetenja je v vinogradih tako prazno, da še polovice lanskega srednjega branja ne bomo dobili. Grozdje lepo zori in po vsem je upati, da bo letošnja vinska kapljica se smela na stran postaviti najzlahnišim vinskim pridelkom tega stoletja. Pa kaj nam to pomaga? zdihuje vinorejec, ki zamišljeno prehodi svoje gorice in vidi le tu in tam posamezne grozdice gledati izpod zelenega perja. Kaj nam pomaga najboljšo vino, saj ga ne bomo mogli prodajati, ker ga še za domačo rabo, za posle in delavce, ne bode dovolj? Delavci pa nečejo delati, ako se jim ne postreže z vinom. Kaj tedaj storiti? —

V Burgundiji na Francoskem, kjer prirastejo po vsem svetu sloveča burgundiška vina, bila je stara navada, da so lastniki po prešanju tropine prepustili delavcem. Ti so si nanesli vodo na tropine in po nekotih dnevih so odtakali to tekočino, ki je potem vrela, kot drugi mošt in dajali neko leško vino, katero je poleti prav dobro teknilo delavcem. Na nižjem Avstrijanskem blizo enako ravnajo in to drugo vino imenujejo „Hanselwein.“ V zgornji Italiji, po Primorskem, Istrskem in deloma Dalmatinskem tudi pretakajo prvi mošt od tropin, na katere potem vodo nalijó in si pripravljajo tako zvano „vino piccolito.“ Ideja, mošt pomnoževati, je tedaj stara in Francoz Petiot ima le-to zaslugo, da je veliko imenitnost teh prostih skušenj spoznal, ter svoje nasvetovano ravnanje stavil na znanstveno podlago.

Vino je tekočina prav komplicirane kemične sestave; navadno normalno vino bi moralo imeti 8 do 10 funtov alkohola na 90 funtov vode in v tej alkoholični tekočini raztopnih 6 do 8 odtisočkov kisline, potem v manjši razmeri česlovine (tanina), glicerina, mineralnih in organskih soli, barvila, beljakovinskih in klejnatih tvarin, 1/2% cukra, ogljenčeve kisline, sestavljenih eterov in hlapnih olej.

Izvemši alkohol in ogljenčevo kislino, ki se delata še le med vrenjem mošta iz cukra in sestavljenih eterov, ki tudi deloma med vrenjem, deloma v starem vinu se razvijejo, se vse druge tvarine nahajajo v grozdnih melih in pecljnih. Edini cukrer je po večjem le v grozdnem soku. Vinu pa njegov značaj, okus, boket in aroma ne daje alkohol, ki se lahko dolije vsakemu vinu, temuč vse te stvari ne, ki smo jih omenili in ki so nakopičene v melih, pečkih in pecljih.

Vse te tvarine pa niso lahko in naglo raztopne in če je katera tekočina do neke mere ž njimi nasitena, se v njej več ne razstopé. Vse to je Petiot po kemičnem preiskavanju dokazal in to je temelj po njem imenovanega Petiotiziranja vina. Našel je namreč, da pri oprešanju tropin se komaj peti del izvlečnih tvarin z moštom odteka, štiri petine pa ostanejo v tropinah. Ako se nanj

voda nalije, se v 24 urah zopet toliko teh tvarin, to je: tanina, barvila, beljakovine, hlapnih olej itd. v vodi raztopi, da ima ta tekočina vse lastnosti prvega mošta, le ne cukra; kajti cukrer je lahko raztopljen in odteče skoro s prvim moštom. Mi imamo tedaj pozneje pijačo, ki je v vsem vinu podobna, le alkohola ima premalo, je slaba in ne opijani. Temu pa lahko pomagamo. Alkohol se dela pri vrenji iz cukra in sicer daje vsak funt cukra v avstrijskem vedru tekočine $\frac{1}{2}\%$ alkohola v vinu. S tem je povedana vsa teorija Petiotiziranja. Vodi, ki smo jo nalili na tropine, moramo po odtakanji od tropin dodati toliko cukra, da bo vino pozneje tisto moč imelo, katero mu hočemo dati. — (Konec prih.)

Poslano. *)

Iz Lipe, 6. septembra.

V številu 85 cenjenega časopisa „Slovenski Narod“ pritožuje se meni znan dopisnik jadrsko zavoljo slabega stanovanja njegovega; mene pa javno napada in obdolžuje, kar se iz njegovega dopisa razvidi, neke sleparije. — Stanovanje gg. kaplanov je bilo res potrebno popravka. Nabralo se je v ta namen nekoliko denarja, to-da — premalo. Ker je ravno c. k. okrajni glavar g. Fegic pred nekoliko dnevi tukajšno obč. glavarstvo s svojim pohodom počastil, se mu je ta stvar še nekoliko bolje ustno, kar prej ne dovoljno pisмено, razjasnila. Videvši g. Fegic, da so potrebe tukajšnega ljudstva od dne do dne večje, je nakanil slavno c. k. namestništvo gledé popravka kaplanije za podporo prositi, opiraje se na to, ker je farni patron „Njih Veličanstvo, naš svetli cesar“; ali — nij se vzel obzir na to, in prošnja bila je povse odbita. — Razpisala se je nemudom po odloku slavnega c. k. namestništva za popravek kaplanije in šole javna dražba. Od podvzetnika poprijelo se je delo, in nadjati se je, da bo delo v malih dneh dobro dovršeno. — Da pa ne bo sam Bog znal, kakor Vi g. dopisnik v Vašem dopisu pišete, kam je denar, kateri je v ta namen, za popravljanje kaplanije in šole skupljen, hočem javno pred svetom kazati: „Denar, kateri se je v namen popravka kaplanije nabral

*) Zakasnjeno. — Odgovornost prejema dopisnik. Uredn.

in tudi drugi občinski denar je bil in je še vedno v občinski denarnici, od ktere pa jaz niti ključa nimam, ampak pošteni obč. pisar g. Rotmeier.“ — Obrekujete me tudi, da sem travo na pokopališči svojemu žlahtniku prodal. Da sem jo prodati pustil, to je res, to-da samo iz tega uzroka, da se nijso vsi pulili zanjo, kakor pretekla leta, ampak da jo v miru en sam pokosi in spravi. Pri tem pa je tudi občinska denarnica 4 gold. bogatejša. Čuditi se je bilo pri dražbi trave na pokopališči edino temu, ker Vas, vrli gospodine! nij bilo videti, ker so nekateri pripovedovali, da imate misel konja kupiti, za ovršavati Vašo težavno službo. Dobili bi jo bili Vi znabiti ceneje, ali pa, da bi bili le en novič več obetali, gotovo ne bi jo bil imel moj žlahtnik, nego — Vi. — Norčujete se nadalje še z mojim podpisom; to-da jaz menim, da se kotel ponvi nikakor rugati ne more, ker sta oba črna. Vendar-le moja krivnja nij, da se tako podpisujem, temveč mojih učiteljev, od katerih sem se v starih nekdanjih časih nekoliko brati in pisati naučil. Verujte mi gospodine! da ne obstoji narodnost samo v podpisu, temveč skazati se more človek da je kaj, v delih in dejanjih. Da Vam pa g. dopisnik Vašo narodnost, katera se kot petelin na zvoniku po svetu obrača, spričam, naj Vam služi samo en dokaz: Pred nekoliko časom prišla je k meni neka stara ženica iz Šapjan tožeča se zavoljo laške pridige, katero je g. D. v omenjeni filiali imel, prosivši, da bi v bodočnost kaj takšnega v cerkvi zabranil, kateri sem le nasvetoval, da se k mnogočastnemu g. dekanu gledé te stvari obrne, kar je ženica gotovo storila. Slava Vam zato vrli narodnjače! — Bodi Vam to za danes dosti.

Matija Kalčič, nadžupan.

Listnica opravištva. G. dr. M... a v Ljubljani. Ne zamerite nam neprijetne pomote. Sedaj popravljen.

Mlad mož,

21 let star, vojaščne prost, ki je izvršil VI gimnazijskih razredov ter je zmožen slovenskega, nemškega in hrvatskega jezika popolnoma v govoru in pismu, želi kako njegovim vednostim odgovarjajočo službo vsaj do 1. oktobra t. l. Blagovoljna pisma sprejema pod šifro: „F. G. 39,“ administracija tega lista.

Dvoje deklet (173—3)

se sprejme v popolno preskrbljenje, na željo se jima daje poduk v igranji na glasovir in v ročnih delih. Povpraša naj se v otroškem vrtu (Kindergarten) Mine Berdajs v Mariboru.

Mesto zdravnika.

Podpisani župan naznanja p. n. gospodom zdravnikom, da je za nadomestiti s 1. oktobrom t. l. na Vranskem mesto zdravnika. Gospodje zdravniki, kateri imajo akademične grade kot doktorji zdravilstva, so slovenskega jezika popolnoma zmožni in pripravljeni svojo prakso tukaj izvrševati, naj blagovole obrniti se do konca tega meseca s potrebnimi spričevali na podpisano županstvo. Tudi se prevzame lahko hišna lekarna poprejšnega g. zdravnika.

Na Vranskem, dne 8. septembra 1872.

(175—1)

Župan: Pajk.

Borzni komptoar in menjavnica
dunajske komisijonske banke

Schottenring 18,

prejema vse kakor koli imenovane bankne, menjajske in borzne poste.

Naročila na tukajšnjem trgu in iz provincije se jako naglo, realno in promptno izvršujejo in se vrednostni papirji in valute po borznem komptoaru kupljene z obzirom na vsakokratno stanje denarnega trga pod najbolj cenimi pogoji obdeljujejo.

Poslovne prostornosti so vsak dan od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer brez prenehanja občinstvu odprte.

(131—14)

! Zeit ist Geld !

Pravi prostor najboljše ure najceneje kupovati, je tovarnica za ure FILIPA FROMMA

Rothenthurmstrasse, Nr. 9, gegenüber der Wollzeile na Dunaji.

Vse ure, na sekundo regulirane, se prodajajo s 5letno garancijo.

Samo 17 ali 18 gld. prav angleška prefino v ognji pozlačena srebrna kronometrska ura z dvojnimi plaščem, prefino emailirana, z verižico iz talmizlata in medaljonom vred.

Samo 14 ali 17 gld. prav angleška srebrna kronometrska ura z enojnim plaščem in kristalnimi stekli z verižico in medaljonom v toku.

Samo 19 ali 20 gld. Srebrni remontoari, brez ključa za navijanje, s kristalnimi stekli v najfinjšem lesenem toku.

Samo 8 ali 10 gld. prav angleška cilindrična ura, v verižico iz talmizlata, usnjastim tokom in pismenim 5letnim garantilnim listom.

Samo 14 ali 18 gld. prav angleška remontoarska ura kalibra s kristalnim steklom, kolesjem iz nikla v pravem, čistem zlatu; te ure imajo proti drugim prednost, da se dajo brez ključa naviti; k takim uram dobi vsak verižico iz talmizlata z medaljonom in garantilnim listom zastoj.

Samo 12 gld. ura v talmizlatu z dvojnimi plaščem, savoneto, skakalcem, kristalnimi stekli in niklovim kolesjem, z verižico iz pravega talmizlata, medaljonom, usnjastim tokom in garantilnim listom vred.

Samo 28 do 34 gld. srebrna siderno-remontoarska ura, ki se da brez ključa naviti, z verižico iz talmizlata in medaljonom vred.

Samo 15 ali 20 gld. prav srebrna siderna ura, s kristalnim steklom, elegantno verižico in medaljonom.

Samo 12, 15, 18 gld. ure za gospe iz srebra s kristalnimi stekli, minijaturni format, prefino v ognji pozlačena z verižico za okolo vratu vred, vse v toku.

Samo 16, 18, 20 gld. Iste z dvojnimi plaščem in verižico za okolo vratu.

Samo 22, 25, 30 gld. zлата ura za gospe s kristalnim steklom in verižico za okolo vratu.

Samo 40 ali 48 gld. Zlate ure za gospe z diamanti in verižicami za okolo vratu.

Samo 60 ali 70 gld. Iste z dvojnimi plaščem.

Samo 75 ali 100 gld. zlati remontoari za gospe z elegantnimi verižicami za okolo vratu.

Samo 70, 80, 100 gld. zlati remontoari za gospe s kristalnim steklom.

Samo 90 ali 120 gld. Iste z dvojnimi plaščem.

Samo 200 ali 400 gld. zlati kronometrovi remontoari z dvojnimi plaščem.

Srebrne urne verižice gld. 2, 50, 3, 4, 5, 6, 7, 10 do gld. 12.

Zlate urne verižice gld. 18, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.

Budilci z uro 7 gld.

Ure za na steno s podobo, 2, 3 in 4 kose igrajoče, gld. 70, 80, 90.

Ure s trepetikeljem, 2, 3 in 4 kose igrajoče, gld. 80, 100, 120.

Igralnice, 2, 4, 6, 8 kosov igrajoče, gld. 15, 35, 55, 75.

Album za fotografije z muziko gld. 8, 10, 12 do gl. 15.

Tobačnice z muziko 7 gld. 50 kr.

Šmodkarnice z muziko 18 gld.

Šivalnice z muziko 15 gld.

Ure s trepetikeljem lastnega izdelka s 5letno garancijo:

Take, ki se vsak dan navijajo gld. 10, 11, 12.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo gld. 16, 17, 18, 19, 20, 22.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo in vsake pol ure bijejo gld. 30, 33, 35.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo, vsako četrt ure bijejo in ure ponavljajo gld. 48, 50, 55.

Take, ki se vsak mesec navijajo gld. 28, 30, 32.

Ure za pisarnice gld. 10, 15, 20.

Ure za kavarne gld. 15, 25, 30.

Velika delavnica za popravke.

Stare ure, gostokrat dragi rodovinski spominki, se popravljajo in narejajo tako, kakor bi bile nove. Cene za popravke s 5letno garancijo gld. 1 $\frac{1}{2}$, 3, 5 do 10 gld.

Edina in sama zaloga

prav angleških ur od E. in E. Emanuela v Londonu.

Vsled posebnega imenovanja dvorna zalagarja Nj. Vel. kraljice Viktorije, kralj. Visokosti princea Waleskega in vojvode Edinburskega, Nj. Vel. Sultana in Nj. Vel. kralja Portugalskega.

Pismena naročila

se za poštni povzetek ali pos'an zressek v 24 urah storé. Na posebno željo se tudi ure in verižice pod povzetkom na izbir pošiljajo in za nazaj poslano denar vračuje.

Cene naše tovarnice so vedno nižje ko povsod najnižje in stojimo vedno s svojimi izdelki na vrhuncu časa.

Vsi, ki nove naročiti žele,

Vsi, ki stare za nove za menjati žele,

Vsi, ki slabe za dobre zamenjati žele, so prošeni, naj se na to firmo obrnejo.

Staro zlato in srebro, državni papirji, se za najvišje cene namesto plačila jemljejo.

Tovarnica za ure F. Fromm-a Rothenthurmstrasse 9, Dunaj.

Pred sleparstvom se svarit! V najnovejšem času naznanjajo trgovci z igračami in bazarji, ki si ime tovarničarji ur pri-svojujejo in celo svarila na svitlo dajejo, popolnem navadne ure brez vrednosti za angleške. Mnoge pritožbe, katere nam o tem dohajajo, nam dajejo povod svariti pred tem sleparstvom in p. t. občinstvo varovati škode.

(36—26)